Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Raadsvergadering d.d.	:	24 november 2022
Afdeling	:	Beleid en Ontwikkeling
Portefeuillehouder	:	Wethouder S.C.A. Luijten
Onderwerp	:	BErgeijkENERGY: evaluatie 2022 en uitvoeringsprogramma 2023
Betreffend onderdeel programmabegroting	:	Taakveld 7 "Volksgezondheid en milieu"

Samenvatting
Om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan zijn wereldwijd én in Nederland (klimaatakkoord) afspraken gemaakt over het terugdringen van de CO_2-uitstoot.
In het programmaplan BErgeijkENERGY wordt de aanpak beschreven, op welke manier de gemeente Bergeijk probeert invulling te geven aan deze afspraken.

Inleiding
Voor de financiering van het BErgeijkENERGY programma heeft de gemeenteraad in 2018 een bestemmingsreserve Duurzaamheid en Klimaat in het leven geroepen waaruit de kosten gedekt worden. Het programma BErgeijkENERGY is opgebouwd uit een groot aantal projecten. Projecten worden uitgevoerd, of blijken niet realiseerbaar en worden afgevoerd en nieuwe projecten worden toegevoegd. BErgeijkENERGY is een levend document. Bij de vaststelling van het programmaplan BErgeijkENERGY in 2018 is afgesproken dat we aan het einde van ieder jaar bij de raad terugkomen met de resultaten van het lopende jaar en daarbij een nieuw uitvoeringsprogramma voor komend jaar voorstellen. Nu gaat het dus om de resultaten van het huidige jaar en het vaststellen van een nieuw uitvoeringsprogramma 2023.

Voorstel

1. De resultaten uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2022 (prognose 2022) en het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 vast te stellen.
2. Hiervoor € 579.500 beschikbaar te stellen. Dit te dekken uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid en Klimaat.
3. De werkwijze te handhaven om jaarlijks een overzicht te geven van de resultaten en een nieuw uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY vast te stellen.
4. De Stimuleringslening Duurzaamheid te beëindigen per 31 december 2022 of eerder als het bedrag van €500.000 is uitgeleend.

Beoogd effect
De Rijksoverheid stelt de volgende klimaatdoelen: 49% CO_2-reductie in 2030 en 95% CO_2-reductie in 2050. Het doel van onderliggend voorstel: BErgeijkENERGY evaluatie 2022 en uitvoeringsprogramma 2023 is, om de raad inzicht te geven in de stand van zaken met betrekking tot het bereiken van dit beoogde doel, de plannen voor 2023 om dit doel te bereiken voor te leggen en de raad te adviseren de middelen ter beschikking te stellen om dit doel te bereiken.

Argumenten
1.1 De activiteiten en de resultaten die we tot nu toe hebben bereikt zijn in lijn met de doelstelling het bereiken van energieneutraliteit in 2030.

Enkele resultaten die we hebben geboekt in 2021 en 2022 zijn:

- Het aandeel opgewekte zonnestroom is in 2021 verder toegenomen naar 89 TJ. (2020 72 TJ).
- Uitstoot van CO2 is in 2020 gedaald met 26% t.o.v. 2018. Dit is mede te danken aan de afname van verkeer en vervoer tijdens de coronapandemie.
- In 2021 hebben 513 woningeigenaren gebruik gemaakt van de subsidie Duurzame Energie. In 2022 zijn dat er op 5 september alweer 233.
- De 1046 huurders van woningcorporaties hebben begin 2022 een energiebespaarbox ter waarde van €70,- ontvangen.
- In mei 2022 bezochten zo'n 600 bezoekers de Duurzame Woonexpo 2022 op het Hof in Bergeijk georganiseerd door KempenEnergie in samenwerking met de gemeente Bergeijk.
- In 2021 en 2022 lieten 175 woningeigenaren een energiescan maken van hun woning door KempenEnergie
- De gereserveerde €500.000 voor een Stimuleringslening Duurzaamheid wordt naar verwachting in 2022 uitgeleend aan inwoners die aan de slag gaan met het verduurzamen van hun woning.
- Van de openbare verlichting zijn er in 2022 in totaal 366 armaturen vervangen. Daarmee komt het totaal na uitvoeringsjaar 2022 op 4208 led armaturen (=75%)
- Kempisch Ondernemers Platform (KOP) start op de Waterlaat met het project verduurzaming van bedrijventerreinen.
- De RES 1.0 is vastgesteld.
- Twee overgebleven projectvoorstellen voor grootschalige opwek in het voorkeursgebied Bergeijk Zuid-West leveren hun definitieve versies eind 2022 bij de gemeente in.

Alle resultaten die we in 2022 hebben bereikt zijn te vinden in de bijlage van het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023.

1.2 Met het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 werken we verder aan het bereiken van de eisen van het Rijk, te weten: 49% CO_2-reductie in 2030 en 95% CO_2-reductie in 2050 en het bereiken van de eigen gemeentelijke doelstelling energieneutraliteit.

Bergeijk heeft in 2020 een energieverbruik van 1345 Terrajoule (TJ) waarvan 145 TJ duurzaam opgewekt. Dat wil zeggen dat er nog 1200 TJ bespaard en/of duurzaam opgewekt dient te worden om energieneutraliteit na te streven.

In totaal wordt in 2020 83.609 ton CO2 uitgestoten. Een daling van 26% t.o.v. 2018 (112.510 ton CO^2 2018: start BErgeijkENERGY). Waarbij we wel moeten opmerken dat er in 2020 minder verkeersbewegingen waren ivm de coronapandemie.

De groei in de opwek van zonnestroom door huishoudens en bedrijven neemt verder toe. Zeker als we kijken naar de cijfers van 2021(=89TJ). De opwek van zonnestroom is met 19 TJ gestegen t.o.v. 2020 (=70TJ).
We zijn er nog lang niet, maar met het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 en de daaruit volgende projecten werken we verder aan een energieneutraal Bergeijk.

1.3 Met het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 kunnen we verder werken aan de doelstelling met het doorzetten van bestaande projecten en het opstarten van nieuwe projecten.

De nieuwe projecten die we gaan opstarten zijn te vinden in het Programmaplan BErgeijkENERGY.

1.4 Met het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 werken we aan de doelstelling uit de Transitie Visie Warmte.

De Transitie Visie Warmte (TVW) is in december 2021 door uw raad vastgesteld. De hoofdstrategie van de TVW is het streven om bij de bestaande bouw tot 2030 in te zetten op het "klaar-voor-aardgasvrij". Dit houdt in dat we inzetten op isoleren, ventileren en gebruik van duurzame energiebronnen. De eigenaren van onze bebouwde omgeving moeten we hierop voorbereiden, stimuleren, voorlichten en adviseren. Veel van onze projecten die we voor de bebouwde omgeving uitvoeren zijn hierop gericht.

1.5 We moeten in onze keuze de prioriteit afwegen tegen de mogelijkheden van nu en in de toekomst.

Veel van onze activiteiten zijn gericht op het voorbereiden van nog te nemen stappen. Denk aan een project stimulering verduurzaming bedrijventerreinen samen met het Kempisch Ondernemingsplatform of energieadviezen van Kempenenergie. Dit levert niet direct zichtbaar resultaat in de vorm van CO^2-reductie. Deze reductie volgt pas na uitvoering van diverse activiteiten.
Belangrijk is om ook te realiseren dat er door nieuwe innovaties en ontwikkelingen steeds meer mogelijk gaat worden. Het programmaplan BErgeijkENERGY is daarom een levend document. Steeds zullen nieuwe inzichten ervoor zorgen dat programma's en projecten worden toegevoegd, er geschoven wordt in prioritering of projecten worden afgevoerd.

1.6 We werken mee aan de landelijke Klimaatdoelen

Met de Klimaatwet heeft de Nederlandse overheid zich gecommitteerd aan een broeikasgasuitstoot reductie van 49% in 2030 en in 2050 95% ten opzichte van het jaar 1990. Het kabinet werkt aan een voorstel voor wijziging van deze doelstelling in de Klimaatwet. Het doel van 95% reductie in 2050 wordt aangescherpt tot een verplichting voor Nederland om in 2050 de netto-uitstoot van broeikasgassen tot nul te reduceren. Het streefdoel van 49% reductie in 2030 wordt vervangen door een streefdoel van tenminste 55% reductie.

1.7 We liften zo ook mee op beleid wat vanuit Provincie en Rijk worden ingezet.

Bergeijk moet in 2050 aardgasvrij zijn. In het klimaatakkoord is vastgelegd dat de gemeente de regierol krijgt. Deze nieuwe wettelijke taak wordt vastgelegd in (reeds aangekondigde) nieuwe wetgeving, zodat de gemeente in iedere buurt/wijk en op alle bedrijventerreinen kan aansturen op de warmtetransitie. Dit is een omvangrijke taak. Het Rijk heeft op 1 juni 2022 het beleidsprogramma 'Versnelling Verduurzaming Gebouwde omgeving' aangekondigd dat er flink meer middelen beschikbaar komen voor gemeenten om deze nieuwe wettelijke taken in te vullen.
Het programmaplan BErgeijkENERGY richt zich op dezelfde doelstelling. Door de nieuwe ontwikkelingen zullen we meer middelen vanuit het Rijk krijgen om ons op deze doelstelling te richten.

Daarnaast ligt de prioriteit nu bij mensen met een smalle beurs en een energetisch slecht geïsoleerd huis. Voor de aanpak hiervan stelt het Rijk nu en in de toekomst middelen ter beschikking. In 2022 is er in totaal €275.697,- aan middelen ontvangen van het Rijk voor de aanpak van energiearmoede. De huishoudens die in Bergeijk last hebben van energiearmoede zijn huishoudens met een laag inkomen en een woning waarvan de energetische kwaliteit onvoldoende is. Deze doelgroep bestaat voor een groot deel uit huurders en senioren met geen of een klein pensioen.

Begin 2022 heeft ieder huishouden die huurt bij één van de woningcorporaties een energiebespaarbox ontvangen. Daarnaast willen we samen met de woningcorporaties door middel van energiecoaches deze groep inwoners nog verder ondersteunen. KempenEnergie voert die Binnenklimaatscans uitvoeren voor de doelgroep inwoners met energiearmoede. Aanvullend daarop kan een klusteam bij de mensen thuis kleinschalige energiebesparende maatregelen aanbrengen. We doen dit in overleg met woningcorporaties, klusbedrijven, vrijwilligersorganisaties (Cordaad) en Vluchtelingenwerk.

Voor de huurders in woningen van voormalige verhuurder Vestia heeft de gemeente in 2021 al een Verduurzamingsfonds opgezet. Deze zal worden ingezet vanaf 2023 voor verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

2.1 Het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 dient als onderbouwing van de ter beschikking gestelde middelen.

Voor de uitvoering van het jaarprogramma 2023 wordt er een onttrekking uit de BR Duurzaamheid en Klimaat geraamd van € 579.500. In de begroting 2023-2026 hebben we al een storting van € 400.000 aangevraagd voor 2023. Samen met het restant dat nog in de reserve Duurzaamheid en Klimaat zit, is dit voldoende om het benodigde budget te dekken.

3.1 Opstellen nieuw programmaplan BErgeijkENERGY pas noodzakelijk als zich een nieuw ijkpunt aandient.

Het eerste programmaplan BErgeijkENERGY is vastgesteld in 2018. Het gaf zicht op de plannen voor de volgende 4 jaar. Ook toen stelden we al dat het een levend document is. Nieuwe projecten zullen zich aandienen, andere blijken niet haalbaar. Jaarlijks wordt hiervan verslag gedaan in een nieuw uitvoeringsprogramma. We doen dit op basis van de ervaringen van afgelopen jaar en ontwikkelingen die er ontegenzeggelijk plaatsvinden op het gebied van de energietransitie. We stellen voor om deze werkwijze voorlopig te handhaven.

4.1 Nieuwe ontwikkelingen maakt verlenging van de Stimuleringslening Duurzaamheid niet zinvol

Er zijn een aantal redenen om te stoppen met de Stimuleringslening Duurzaamheid op 31-12-2022 of eerder als het bedrag van €500.000 is uitgeleend. Allereerst gaat SVn vanaf 2023 kosten rekenen voor het afsluiten van consumptieve leningen te weten €550,- per afgesloten lening.
Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen. Vanaf 1 november 2022 is het mogelijk voor huishoudens met een verzamelinkomen tot € 45.014 per jaar een Energiebespaarlening af te sluiten met een rente van 0%.

Kanttekeningen
1.1 Niet altijd invloed op andere (Kempen)gemeenten

Het uiteindelijke vastgestelde doel is energieneutraliteit voor de gehele Kempen. Als gemeente Bergeijk hebben we echter niet altijd invloed op de andere Kempengemeenten. Daarom richten we met dit programmaplan voornamelijk op het energieneutraal krijgen van Bergeijk en zoeken we waar mogelijk de samenwerking op met de andere Kempengemeenten.

1.2 Niet altijd invloed op Bergeijkse inwoners en bedrijven

Om de doelstelling te halen is niet alleen de gemeente aan zet. Sommige onderwerpen vallen buiten het bereik van de gemeente en zullen door anderen moeten worden opgepakt. Denk bijvoorbeeld aan het leggen van zonnepanelen op woningen van particuliere woningeigenaren. Of het intensiveren van duurzame vervoersmiddelen zoals een elektrische fiets of auto. De gemeente kan dit niet verplichten. Maar de gemeente kan wel stimuleren en faciliteren om de benodigde maatregelen uitgevoerd te krijgen.

1.3 Nieuwe inzichten in de toekomst geven mogelijk toch een andere route

Het is belangrijk te realiseren dat er door nieuwe innovaties en ontwikkelingen steeds meer mogelijk gaat worden. We proberen bij het inzetten van activiteiten om de energietransitie uit te rollen zo veel mogelijk rekening te houden met de mogelijkheden van nu en in de toekomst. Het kan zijn dat we nu activiteiten ontplooien waarop we later moeten terugkomen door voortschrijdend inzicht of nieuwe

ontwikkelingen. We kunnen echter nu niet stil staan om dit te voorkomen. We proberen zo veel mogelijk te kiezen voor maatregelen waar men later geen spijt van krijgt.

1.4 Nieuwe ontwikkelingen leiden soms tot andere prioriteiten.

Het is belangrijk te realiseren dat er door nieuwe ontwikkelingen gedurende een uitvoeringsjaar andere prioriteiten kunnen ontstaan. De oorlog in Oekraïne heeft ervoor gezorgd dat de gasprijs verder opliep. Hierdoor wordt het voor inwoners extra urgent om te isoleren en hybride warmtepompen aan te schaffen. Voor veel inwoners is dit te betalen maar er zijn ook inwoners die deze financiële mogelijkheden niet hebben. In combinatie met een energetisch slechte woning levert dat nu en komende jaar direct problemen op. We proberen zo veel mogelijk daar direct actie op te ondernemen.

1.5 Om in 2030 energieneutraal te zijn is het noodzakelijk dat we grootschalig zonne- en windenergie opwekken.

Het oplossen van de netcongestie en de mogelijkheid om aan te kunnen sluiten op het elektriciteitsnet zijn daarin randvoorwaarden. Dit ligt in de handen van TenneT, Enexis en de initiatiefnemers. Door ons wordt vooral druk uitgeoefend om snel met een oplossing te komen voor dit probleem.

1.6 Voor de energietransitie is levering en teruglevering van duurzaam opgewekte energie door bedrijven noodzakelijk.

Het oplossen van de netcongestie en de mogelijkheid om aan te kunnen sluiten op het elektriciteitsnet is ook voor de energietransitie noodzakelijk. Voor grotere bedrijven (groter dan een kleinverbruik aansluiting) is het sinds 2020 niet meer mogelijk om een teruglever-overeenkomst voor duurzame energie te sluiten met de netbeheerder (in ons geval Enexis). Sinds februari 2022 heeft Enexis daarbij kenbaar gemaakt dat er ook voor de afname van elektriciteit door grootverbruikers weinig of geen mogelijkheden zijn. Er wordt door TenneT en Enexis gewerkt aan het creëren van wat ruimte op het net maar dit blijft een zorgpunt.
Voorgaande heeft naast gevolgen voor de energietransitie ook ernstige gevolgen voor het economisch klimaat en innovatiekracht van onze regio.

Financiën
We hebben reeds een BR Duurzaamheid en Klimaat. De uitvoering volgens het uitvoeringsprogramma 2023 geeft aan dat de BR Duurzaamheid en Klimaat toereikend is, zoals in onderstaande tabel weergegeven.

Jaar	Beginsaldo (01-01)	Storting	Onttrekking	Eindsaldo (31-12)	Omschrijving
2018	€ 75.000	€ 0	€ 40.900	€ 34.100	Cf jrr 2018
2019	€ 34.100	€ 1.000.000	€ 520.200	€ 513.900	Cf jrr 2019
2020	€ 513.900	€ 0	€ 349.800	€ 164.100	Prognose realisatie 2020/ Cf jrr 2020
2021	€ 164.100	€ 195.000	€ 239.300	€ 119.800	Prognose 2021 (programmaplan)
2022	€ 119.800	€ 448.200	€ 380.000	€ 188.000	Prognose 2022
2023	€ 188.000	€ 400.000	€ 579.500	€ 8.500	Prognose 2023

Uit het overzicht blijkt dat we met de storting van €400.000 in de bestemmingsreserve duurzaamheid en klimaat die we bij de programmabegroting 2023-2026 hebben gedaan, genoeg middelen hebben om het programmaplan BErgeijkENERGY 2023 uit te voeren.

In hoofdstuk 2 van het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 wordt de stand van zaken van de uitgevoerde projecten 2021 beschreven tot 1 september 2022.
In hoofdstuk 3 van het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 treft u een specificatie van het uitvoeringsprogramma 2023.

Voor het uitvoeren van de initiatieven voor 2023 zijn de volgende middelen nodig:

	Kosten uitvoeringsprogramma 2023 tlv bestemmingsreserve Duurzaamheid en klimaat	Uitvoeringsprogram ma 2023 reeds beschikbare budgetten gem Bergeijk	Uitvoeringsprogram ma 2023 reeds beschikbare budgetten extern
1. Duurzaam gebouwde omgeving totaal	€ 307.000	€ 200.000	€ 170.531
2. Duurzaam Werken	€ 12.000	€ 0	€ 11.934
3. Duurzame Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0
4. Duurzame Gemeente	€ 30.000	€ 150.000	€ 0
5. Hernieuwbare energie	€ 205.500	€ 0	€ 0
6. Klimaatadaptatie	€ 25.000	€ 92.000	€ 0
Totaal	**€ 579.500**	**€ 442.000**	**€ 182.465**

De niet bestede budgetten per 31-12-2022 van het BErgeijkENERGY programma 2022 worden overgeheveld naar 2023 om in 2023 verdere uitvoering te geven aan deze plannen. Hier is bij het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023 rekening mee gehouden.
Bij de jaarrekening 2022 wordt het niet bestede budget van het BErgeijkENERGY programma 2022 achteraf verantwoord.

Het voorstel leidt tot een begrotingswijziging 2023, aangezien u hier vaststelt dat de 579.500 ingezet mag worden voor het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023.

Communicatie
Communicatie is één van de belangrijkste instrumenten om de doelstelling te realiseren. We zullen hierbij standaard onze vaste communicatiemiddelen (Eyckelbergh, website, sociale media) voor inzetten. Mogelijk ondersteund met een ander communicatiemiddel.
Per project wordt bekeken op welke wijze er het best kan worden gecommuniceerd.

Uitvoering
Na het besluit gaan we door met de voorgestelde plannen uitvoeren.

Bijlagen
1. Uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY 2023, inclusief bijlage.

Advies Raadscommissie
De commissie GZ heeft in haar vergadering d.d. 8 november 2022 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 24 november 2022 als bespreekstuk.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

J.J. van der Windt
Secretaris ad interim

A. Callewaert – de Groot
Burgemeester